

De Olifanten in Kongo.

In Kongo, onze kolonie, leven veel olifanten en niet van de kleinste: ze zijn grooter dan die uit Azië, zeiden we reeds.

In Beneden-Kongo zijn de olifanten verdwenen; in Opper-Kongo daarentegen komen ze veel voor. Ze weiden op de vlakten in kudden van tien tot twintig, zijn zeer vreedzaam en vluchten bij het minste gevaar. De olifant wordt gejaagd om het ivoor zijner slaglanden.

Het ivoor van den Afrikaanschen olifant is zeer gezocht; het is harder dan van den Aziatischen, wordt niet zoo spoedig geel, maar bewaart langen tijd zijn witte kleur.

Men onderscheidt „dood ivoor” en „levend ivoor”; het eerste komt van de olifanten, die een natuurlijken dood zijn gestorven; de inlanders vinden de slaglanden en bewaren ze, ’t zij in hun hutten, ’t zij in den grond. Daardoor verliest het ivoor veel van zijn goede hoedanigheden en vermindert het dus in waarde.

Levend ivoor verkrijgt men van olifanten welke door de jagers gedood worden.

De negers kenden niet de groote waarde van het ivoor voor de komst der Blanken. Wel dreven de Arabieren er handel in.

Maar de inlanders maakten allerlei voorwerpen uit het ivoor: trompen, lepels, heften e. a., die ze soms kunstig bewerkten. Ook plaatsten ze groote slaglanden op de graven hunner vorsten en oversten. De handel in ivoor nam na de komst der Blanken snel toe. Antwerpen is een der voornaamste ivoormarkten der wereld.

Men onderscheidt zware tanden van meer dan 25 Kg. (soms 80 Kg. doch zeldzaam), middelmatige tanden van 18 tot 25 Kg. en

kleinere tanden van meer dan 18 Kg. Een Kg. ivoor kost gemiddeld 33 fr. En als ge nu weet, dat er in 1907 te Antwerpen 3124 Kg. ivoor verkocht werden, kunt ge wel uitrekenen, dat het handelscijfer van dit artikel zeer hoog is.

* * *

Op verschillende wijzen maakt men in Kongo op de olifanten jacht.

Een der manieren is de volgende:

De inlanders zien een kudde olifanten en maken veel geweld. De verschrikte dieren vluchten, maar daar de negers een wijden kring gevormd hebben, komen de olifanten eindelijk in 't midden der ruimte, welke aldus afgesloten is.

De inlanders steken dan 't hooge, droge gras er om heen in brand. Snel verheffen zich de vlammen, knetterend loopen ze voort.

De olifanten willen zich een weg banen door de vuurzee. Velen komen in de vlammen om, anderen rennen er door, ontkomen wel, maar zijn blind geworden, loopen verdwaasd heen en weer en vallen al spoedig onder 't moordend wapen hunner vervolgers.

Andere negerstammen gaan eenvoudiger te werk. Een der stoutste jagers verbergt zich in 't dicht gebladerte van een boom. Zijn gezellen drijven de olifanten langs deze plaats. Stapt een der dieren voorbij den boom, dan werpt de loerende inlander zijn lans, waarvan de ijzeren punt in een vergiftig sap gedoopt is, den olifant in den nek.

Het beest valt misschien stervend neer, of het vlucht, maar door

de schuddende beweging van 't logge dier dringt de moorddadige speer dieper in de wonde, welke ze verwijdt, zoodat 't gif ook meer in het bloed dringt.

Eindelijk ploft 't uitgeputte dier neer, de jagers snellen toe en maken het af.

Maar wee, zoo de gewonde olifant zijn vijand bemerkt. Wild rukt het den boom neer en vertrappelt zijn vijand, eer deze de gelegenheid heeft gehad om de vlucht te nemen.

Ook in Kongo vangt men olifanten in diepe kuilen, wier wanden trechtervormig dalen.

In 't district Uele wonen kleine negers, dwergstammen. Zij zijn buitengewoon stoutmoedig. Geen gevaar duchtend, naderen ze stil den olifant, grijpen zijn staart vast, laten zich meeslepen, maar ploffen hun korte lansen het dier in den buik.

En verder jaagt men ook, zooals wij het in Zuid-Afrika zagen.

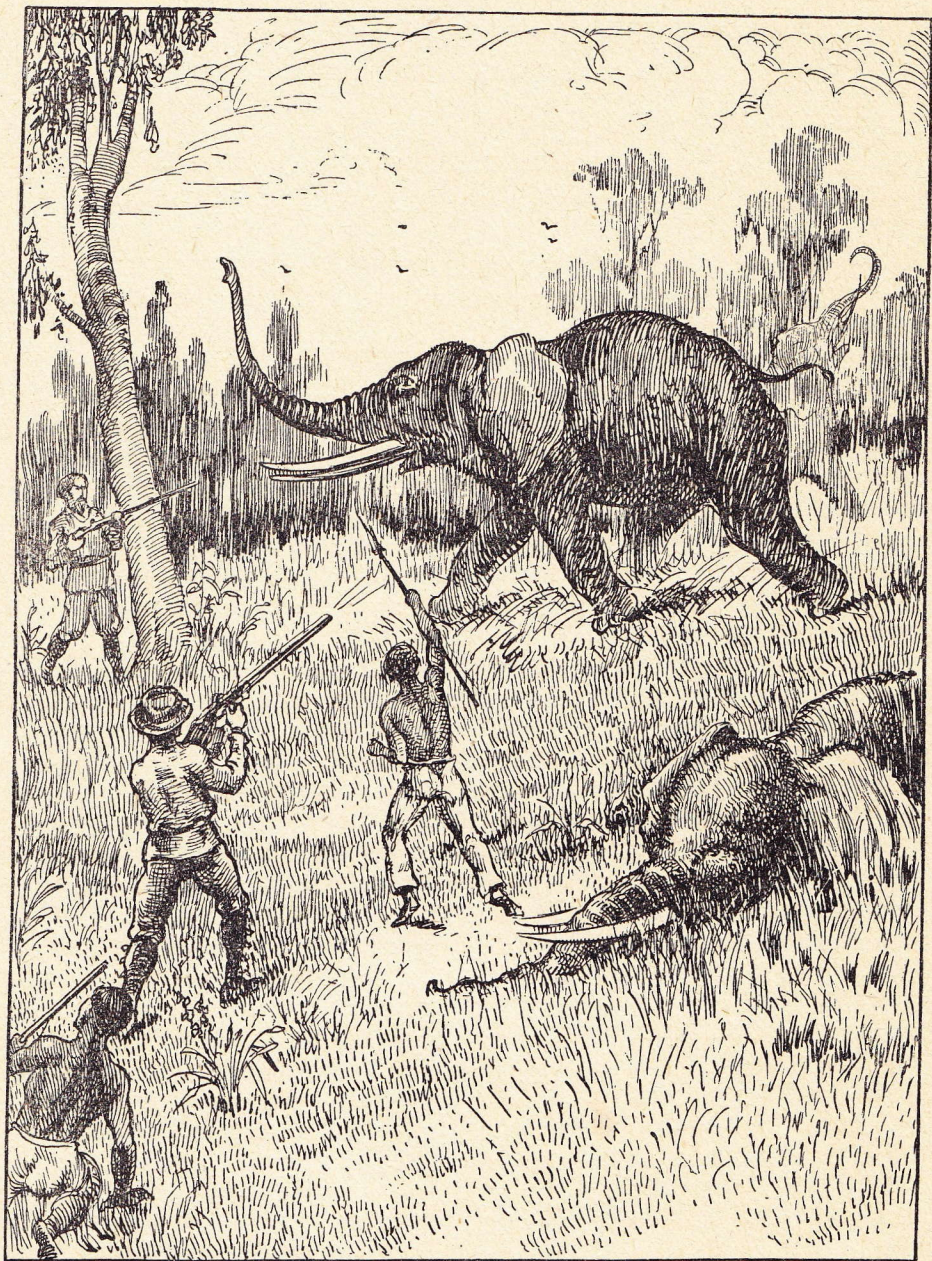
Zelden wordt een olifant door het eerste schot gedood. Is hij slechts licht gewond, en ziet hij een uitweg, dan vlucht hij en vernielt alles wat hij ontmoet, boomen, struiken, hutten.

Ziet hij geen uitweg, dan keert hij zich tegen den vijand, zooals we reeds gehoord hebben.

„'t Beste,” zegt iemand, die van ondervinding spreekt, „is in zoo'n geval een schot te lossen vóór den olifant. Mist dat ook al zijn doel, de rook verblindt het woedende dier, dat nu de richting van den rook volgt. De jager moet dus links of rechts vluchten.”

't Mannetje valt dikwijls den jager aan, om 't wijfje met de jongen te laten ontsnappen. Een jager werd zoo door een olifant verrast. Eerst vluchtte het dier heen, dan wendde het zich snel om, sloeg met zijn slurf zijn vijand neer en vertrapte dezen. Met vond 't vreeselijk verminkte lijk later, eenige voeten in den grond.

Ja, wanneer olifanten aangevallen en gewond worden, zijn het woeste en gevaarlijke dieren, en, zegt een reiziger, de aanval van een Afrikaanschen olifant, die met zijn groote uitgespreide ooren, en korte trompetklanken uitstootend, komt aanzetten, is zeer schokkend

voor de zenuwen van iemand, die nooit tevoren zulk een ontmoeting heeft gehad. Ik denk hierbij aan het geval van een jongen Engelschman, die vele jaren geleden gedood werd door den eenigen olifant, dien hij ooit gezien had. Dit dier — een oud mannetje — had zich

nadat hij gewond was, in een klein maar dicht boschje teruggetrokken, waarin zijn vervolger het niet gewenscht vond hem te paard te volgen. Hij steeg daarom af en begaf zich te voet naar het groepje boomen waarin de olifant een schuilplaats gezocht had. Deze deed onder een luid geschreeuw een uitval zoo gauw hij den naderenden vijand bemerkte; en in plaats dat de jonge jager bleef staan en op het geweldige dier vuurde, verloor hij zijn tegenwoordigheid van geest, maakte rechtsomkeert en liep naar zijn paard, maar voor hij dit kon bereiken, had de olifant hem reeds ingehaald en werd hij gedood.

Een vriend van den jager, die het lichaam vond (hij had in de nabijheid op een anderen olifant gevuurd en maakte later uit de voetsporen van man, paard en olifant op hoe de zaak zich had toegedragen), scheen het toe dat de olifant eerst met zijn slagstanden in het achterhoofd van zijn slachtoffer gedrongen was; de heele hersenpan was tenminste verbrijzeld en de hersenen hingen er uit. Toen was de olifant opnieuw op hem aangevallen en had een slag-tand door zijn borst tot diep in den grond gedreven en toen met zijn groote voeten een bloedige massa van hem gemaakt. Denzelfden nacht werd het verminkte lichaam in een wagen vervoerd naar het kamp aan de oevers van de Ramokwebani, waar het begraven werd."

* * *

Om de groote winsten, die 't ivoor opbrachten, werden de olifanten in Kongo zoo druk gejaagd, dat de Staat die jacht beperkte, teneinde te beletten dat ze uitgeroeid zouden worden.

Van 15 October tot 15 Mei is de jacht op de olifanten gesloten. Dan moet men de dieren ongestoord laten grazen.

Slagstanden van minder dan 2 Kg. gewicht mogen niet in den handel worden gebracht; dit verbod beschermt de jonge olifanten. Waarom zou men deze dooden als hun tanden niet verkocht mogen worden?

In sommige streken mag men zelfs nooit op den olifant jagen. Eindelijk moet door elken olifantjager een hoog jachtrecht betaald worden.

HERT DE DIERENLIEF

Lod. Opdebeeck & Antwerpen

HEBT DE DIEREN LIEF

VERHALEN UIT HET LEVEN VAN DIEREN

DOOR

JAN VERBEKE.

LODEWIJK OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.